

Szalagsávorsor és kitüntetéssor eltérései az egyenruhán

Már korábban is foglalkoztatott a kérdés, hogy miért viseltek a köznapi ruhán olyan szalagsávorsort a fegyveres szervek tagjai, amely közel sem mutatta a ténylegesen részükre adományozott kitüntetések számát. Hanyagság? Szándékosság? Sok esetben előfordul, hogy a fellelt szalagsávorsóból próbálják a gyűjtők megfejteni azt ami sokszor megfejthetetlen. Kié volt? Mely fegyveres szervnél szolgált? A tábormokok esetében valamivel egyszerűbb feladat felkutatni a talált vagy megvett szalagsávorsor tulajdonosát, ez az esetek 60 %-ban sikerülhet, de ahhoz tudnunk kell néhány adatot. Az sem elhanyagolandó kiindulási szempont, hogy a szalagsávorsor mely időszakban készült. Festett - papír betétes - szövet anyagú.

Nekem Dr. Matuska Béla rendőr vezérőrnagy esetében többszörösen szerencsém volt. A társasági egyenruhája került hozzám. Ezen a kitüntetéstartó sín hossza (*mennyi kitüntetés tehető fel rá*) és darabszáma alapján megállapítható volt, rendelkezésre álltak az életrajzi adatok. Gyűjtői segítségnyújtás is közrejátszott a valósnak, 90 %-osnak mondható rekonstruálásban. A 01 kép segített, hiszen Matuska köznapi egyenruháján található szalagsávorsort kaptam meg, mely egyezett az életrajzban közöltekkel.

01 kép

Így készülhetett el a teljes magyar kitüntetéssor rekonstruálása valamint a külföldi kitüntetések beszerzésének elkezdése (02 kép).

02 kép

Előfordult már a Magyar Népköztársaság fegyveres szerveinél szolgált személyek egyenruháján található szalagsávorsorok vizsgálatának esetében, hogy nem tartalmazta a

külföldi adományozású kitüntetések vagy jelvények tényleges számát, meglétét. Ezeket általában a személyi kartonok, korabeli fényképek alapján lehet pontosan megállapítani.

A tendencia 1989 után még érdekesebben alakult, hiszen a rendszerváltás előtt fegyveres szervekhez felszerelt személyek által kapott, részükre adományozott különböző kitüntetések viselése nem csak eredetben lett "nem kívánatos" vagy tiltott, hanem a szalagsávsorokon sem jelentek meg.

Kivételes példaként lehet megemlíteni Dr. Túrós András nyugállományú rendőr altábornagy 1989 előtti és utáni kitüntetései viselését (03 kép 1989-ben, 04-kép 1992-ben készült).

03 kép

04 kép

05 kép

06 kép

Augusztusban jártam egy három generációs rendőr családnál, ahol a nagypapa egyenruháján látott szalagsávsor nem egyezett a bemutatott kitüntetéssorával. Szándékosan nem fedem fel a családot, mert ketten még aktív rendőrök.

Egy nyugállományú rendőr alezredes, kapitányságvezető esetével mutatom be a fentiekben említett eltéréseket, azok egyszerű magyarázatát.

Beszélgetésünk során XY Bácsi elmesélte a motivációt amiért 1953-ban rendőr lett, és 1989-es nyugállományba vonulásáig mennyi élményben, kudarcban, küzdelemben, örömben volt része, milyennek tekintette hivatását.

Békés megyében szerelt fel rendőrnek 1953. június 16.-án, érdekelte a rendőri szakma de jobban a nyomozás és a technika segítségével a bűnüldözésben. Egyből a Korvin Ottó Bűnügyi Szakiskolára került. Ide csak érettségizett fiatalokat vettek fel. A képzés másfél évig tartott. Ebben az időben nem a fiatal rendőr döntötte el hol szeretne a későbbiekben szolgálni - dolgozni, hanem a területi szervek igényei és szükségletei alapján központilag döntötték el kit - hová - mennyi időre vezényelnek. Így került XY Bácsi Bács-Kiskun megyébe. Bűnügyi technikusként került egy területi rendőrőrs állományába. Nagy területet felügyelő helyi szerv egyetlen bü. technikusaként kezdetben kerékpáron, később motorkerékpáron közlekedett a hatalmas bőröndtáskájával.

Már tapasztalt bűnügyesként kerül az egyik Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályvezetői székébe 1972-ben. Az akkori rendőrkapitánya már utódaiként tekintett rá és két éven át a társadalmi kapcsolatoknak élt, míg helyettese ellátta az osztályvezetői és kapitányságvezetői feladatokat egyaránt. Legalább beletanult, mert 1974-ben kis is nevezték rendőrkapitánynak, mely tisztséget 1989-ig, nyugállományba vonulásáig töltött be.

Egészen 1974-ig a bűnügynek élt, számára az egyenruha nem volt vonzó, nem vágyott az egyenruhás állomány kötelékébe, csak a bűn üldözése, az operatív nyomozás, a metodikai alapokon működő bűnüldözés érdekelte. Kapitányságvezetőként viszont sokszor kellett egyenruhát öltenie. Spórolt, mert nem használt köznapi és társasági zubbonyt. Ha köznapi dolgok miatt is kellett egyenruhát öltenie (ez volt a rendszeres) akkor a szalagsávot hordta, ha ünnepségen kellett részt vennie, le sem vette a szalagsávot és felhelyezte a kitüntetés tartó síneket a kitüntetésekkel. Ennek nyomai jól látszanak az egyenruháján (07 kép). A szalagsávot egy életpályát mutatott (08 kép).

07 kép

08 kép

Miután az egyenruháját átvettem tőle, megkérdeztem, hogy az eredeti kitüntetések megvannak-e? Természetesen, válaszolta és kinyílt egy doboz, melyben a nyugállományba vonulása alkalmából a Belügyminisztertől kapott tőr volt látható (09 kép), a felső részen voltak felfüggesztve a kapott kitüntetések (10 kép).

09 kép

10 kép

Azonnal szembeötlő volt, hogy a szalagsávsor az egyenruhán és a kitüntetések száma nem egyezik. Rákérdeztem, hogy biztosan jó szalagsávsor van az egyenruhán? Igen, ezt viselte. Azonnal jött a kérdésem, hogy nem egyezik a kettő, ez szándékos vagy véletlen? Nem szándékos és nem véletlen. Nem foglalkoztam vele, szól a válasz. Ekkor megmutatta a kitüntetések adományozó okmányait és viselési dokumentumait.

Vajon egyedi esetről lehet szó? Valószínűleg nem. Ezért kellő óvatossággal és egyszerű gyanakvással kezelem a kezembe vagy birtokomba kerülő szalagsávsort.

A szalagsávsort azonosítása, hogy mely fegyveres szerv tagjává lehetett, viszonylagosan nagy biztonsággal megállapítható. Elég ha arra gondolunk, hogy Belügyminisztérium állományába tartozó Rendőr, Határőr, Karhatalom, Tűzoltóság és egy ideig a Büntetés Végrehajtás hivatásos állományú tagja bizonyos szolgálati idő eltöltése után megkapott egyes kitüntetések. Gondolok a "Közbiztonsági Éremre" (arany - ezüst - bronz fokozat), "Tűzbiztonsági Éremre" Általánosságban a tisztelnél a "Haza Szolgálatáért Emlékérem" valamely fokozata is megjelent (arany - ezüst - bronz). Természetesen nélkülözhetetlen a "Kiváló Szolgálatért Érdemérem" és az évek után járó "A Haza Fegyveres Szolgálatában Érdemérem". A Belügyminisztérium állományában szinte mindenkor fellelhető a "Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékérem" ami a katonai állományban lévőknel nem jellemző nagy mértékben.

A 11 képen látható szalagsávsor esetében megmondható, hogy katonai állományú vagy más fegyveres szerv tagja volt a viselője? (Magyar Szabadság Érdemrend ezüst fokozata, MNK Érdemérem arany fokozata, Szolgálati Érdemérem, 48-as Díszérem). Nem.

11 kép

Kellő odafigyelést, megfontoltságot, kutatást kíván egy-egy szalagsávsor azonosítása!!!